

Zaaien van inheemse, meerjarige planten

Instructie voor inzaaien en beheren

Met dit informatieblad geeft Stichting Landschapsbeheer Gelderland praktische tips voor het inzaaien en beheren van inheemse planten.

In tuinen en op erven kan inzaaien een goede methode zijn om inheemse, meerjarige planten te krijgen. De eigenaar draagt hiermee bij aan een continu aanbod van nectar en stuifmeel voor vlinders, (wilde) bijen en andere insecten.

Buiten tuinen en erven adviseert SLG om de ontwikkeling van inheemse, meerjarige planten te stimuleren door middel van ecologisch beheer. U kunt meer lezen over ecologisch beheer in het informatieblad *Ontwikkeling kruidenrijk grasland*.

Veldsalie

Inzaaien kan buiten tuinen en erven juist nadelig zijn voor herstel en behoud van biodiversiteit, zeker als het zaaigoed vanuit andere regio's wordt aangevoerd. Dit laatste verarmt de natuurlijke, genetische variatie binnen een bepaalde plantensoort. Daarnaast heeft het de voorkeur om zaden die van nature al in de bodem aanwezig zijn, kans te geven om te kiemen. Op deze manier blijft er plaats voor de vele honderden inheemse planten die de Nederlandse flora rijk is (en niet alleen voor het kleine aantal soorten dat in zaadmengsels zit).

VOORAFGAAND AAN HET ZAAIEN

1. Verwijder aanwezige begroeiing zodat het zaaigoed in de kale grond valt en er geen concurrentie optreedt om lucht en licht. Want licht en lucht zijn nodig voor de kieming van de zaden en de verdere ontwikkeling van de ingezaaide planten.
2. Een stevig kiembed is gunstig voor de ontwikkeling van de planten. Maak de grond dus niet zo los dat u er tot de enkels in zakt. Als de grond erg dicht is, kunt u de bovenste centimeter met een hark los maken.
3. Vormt grasland de uitgangssituatie? Dan is het advies om de zode te verwijderen (plaggen). **Frees de bodem niet!** Want hiermee haalt u de grasbegroeiing niet weg. De wortels blijven zitten en lopen weer uit. Ook de bodem wordt sterk verstoord, waardoor versneld voedingsstoffen vrijkomen. Dit is ongunstig voor de ontwikkeling van de ingezaaide planten.

Kruidenrijk grasland met margriet en biggenkruid

INZAAIEN

1. De voorkeursperioden voor zaaien zijn augustus-september of februari-maart. Dit heeft ermee te maken dat veel planten koude- en weersinvloeden nodig hebben om te kunnen kiemen. Bij voorkeur niet zaaien als de grond drijfnat is (in ieder geval op zware kleigrond). Ook zaaien tijdens vorst of sneeuw wordt afgeraden
2. De benodigde hoeveelheid zaaigoed hangt af van de bodem: 1 g/m² op klei en 1,25 g/m² op zand. Het zaad van inheemse, meerjarige planten is vaak stof-fijn, waardoor een kleine hoeveelheid zaad al genoeg is.
3. Meng het zaaigoed met licht vochtig zand (niet nat). Hiervoor kunt u bijvoorbeeld straatzand gebruiken. Dit steekt mooi af tegen de overwegend donkere ondergrond. Op die manier kunt u goed zien waar u al zaden gestrooid heeft. Ga voor menging uit van ongeveer 1 emmer zand op iedere 100 gram zaad of 1 kruiwagen zand voor 1 kg zaad.

Grote ratelaar

MAAIBEHEER

1. Maai de vegetatie **het eerste jaar** zodra deze 20-25 cm hoog is. Maai met een zeis, bosmaaier met een messenblad (geen draadkop!) of een cyclomaaier zodat het maaisel kan worden afgevoerd. Gebruik geen klepelmaaier, aangezien deze het maaisel te fijn maakt waardoor harken/oprapen niet mogelijk is. Maai niet te laag (> 5 cm boven grond).
2. Afvoeren van maaisel voorkomt dat een viltige laag van oud maaisel op de bodem ontstaat. Deze belemmert kieming van zaden en verstikt eventuele kiemplanten.
3. **Vanaf het tweede jaar** bestaat het beheer eveneens uit maaien en afvoeren van maaisel. Frequentie en tijdstip van maaien is afhankelijk van de productiviteit van de begroeiing. Over het algemeen geldt dat tweemaal per jaar maaien (en afvoeren) volstaat: de eerste maaibeurt tussen half mei en half juni en de tweede maaibeurt later in de zomer. Hierover leest u meer in het informatieblad *Ontwikkeling kruidenrijk grasland*.
4. U kunt de bloeiperiode van de ingezaaide planten verlengen door gefaseerd maaibeheer uit te voeren. Dit betekent dat u niet alles op hetzelfde moment maait. Het deel dat u bij de eerste maaibeurt maait, loopt opnieuw uit en bloeit enkele weken later. Zo hebben ook latere bloembezoekers zoals bijen en vlinders voedsel. Voor meer biodiversiteit is gefaseerd beheer altijd aan te raden.

BEGRAZING

Bij begrazing worden de bloemhoofden van bloeiende planten als eerste opgegeten. Daarnaast vertrappen de hoeven van koeien, paarden en schapen veel jonge planten en wordt er minder voeding afgevoerd doordat de dieren in de ingezaaide begroeiing mesten. Dit bevordert een sterke groei van grassen, die andere planten hinderen in de ontwikkeling. Om deze redenen is begrazing van ingezaaide inheemse, meerjarige begroeiing niet aan te raden.

Als aanvulling op het maaibeheer is het mogelijk om in de nazomer een korte periode te beweiden met bijvoorbeeld schapen. Zeker in een situatie waar veel grassen opkomen tussen de ingezaaide planten, kunnen de hoeven van vee zorgen voor een meer open bodem. Dit is gunstig voor de kieming van ingezaaide planten.

Beeld: Harrie Knol en Shutterstock

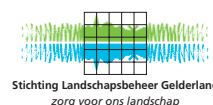
Tekst: Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

Op www.landschapsbeheergelderland.nl zijn meer infobladen te bekijken en instructiefilmpjes.

2020

Stichting Landschapsbeheer Gelderland
zorg voor ons landschap

Wij worden gesteund door

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Stichting Landschapsbeheer Gelderland voedt en organiseert het samenspel tussen vrijwilligers, grondeigenaren, organisaties en overheden om samen zorg te dragen voor ons karakteristieke landschap